एकाइ 6 · प्रकृति र वातावरण

कार्यपत्र

पूर्णाङ्क 34

नाम ______________________ कक्षा ________ रोल नं. ______ मिति ____________ प्राप्ताङ्क ______ / 34

1 मुख्य शब्द [3]

समूह 'क' का जडीबुटीलाई समूह 'ख' मा दिइएका तिनका उपयोगसँग जोडा मिलाउनुहोस्। कोठामा अक्षर लेख्नुहोस्। समूह 'ख' को एउटा उपयोग प्रयोग हुँदैन। प्रत्येक जोडाको 0.5 अङ्क छ।

समूह 'क'		समूह 'ख'
1. तुलसी	☐	**क.** मुटु आकारका पात हुने लहरे बिरुवा, रोग प्रतिरोधात्मक क्षमता बढाउन खाइन्छ
2. निम	☐	**ख.** मरेको झुसिलकिराबाट उम्रने ढुसी, शक्तिवर्धक औषधीका रूपमा खाइन्छ
3. असुरो	☐	**ग.** यसको पातको जेलले घामले डढेको र पोलेको ठाउँलाई शीतल पार्छ
4. बेसार	☐	**घ.** यसमा हुने vasicine ले श्वासनली खुला गर्ने भएकाले खोकी र दममा प्रयोग गरिन्छ
5. घिउकुमारी	☐	**ङ.** कुरकुमिनले यसलाई पहेँलो रङ दिन्छ; काटेको ठाउँ र घाउमा लगाइन्छ
6. यार्चागुम्बा	☐	**च.** यसको पात पानीमा उमालेर घाँटी दुख्दा, रुघा र खोकी लाग्दा पिइन्छ
		छ. यसको हाँगा दतिवनका रूपमा र तेल प्राकृतिक कीटनाशक विषादीका रूपमा प्रयोग गरिन्छ

2 चित्रको नामाङ्कन [3]

चित्रमा हरितगृह प्रभाव देखाइएको छ। 1 देखि 6 सम्मका अङ्कले जनाएका ठाउँमा के भइरहेको छ, लेख्नुहोस्। प्रत्येकको 0.5 अङ्क छ।

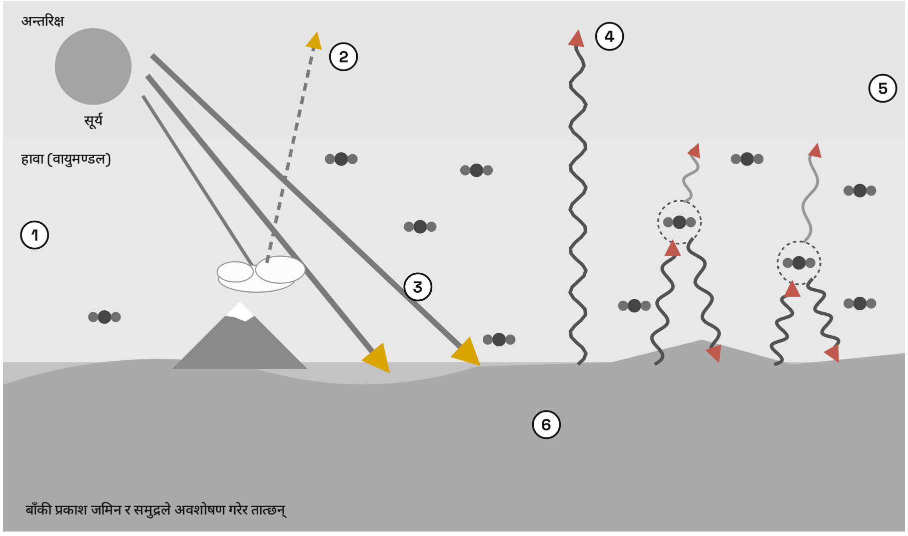

1. ______________________ 2. ______________________

3. ______________________ 4. ______________________

5. ______________________ 6. ______________________

3 बहुवैकल्पिक प्रश्न [5]

तलका प्रश्नको सही विकल्प छनोट गर्नुहोस्।

i. हिजोआज कहिले अल्पवृष्टि त कहिले अतिवृष्टि भएर कृषि उत्पादनमा बाधा पुगेको छ। यसको मुख्य कारण के होला? [1]

क. ज्वालामुखी विस्फोट **ख.** जलवायु परिवर्तन

ग. दुर्लभ वन्यजन्तुको ह्रास **घ.** वायुमण्डलीय चापमा परिवर्तन

ii. तलकामध्ये कुन समूह लोपोन्मुख (संरक्षित) जनावरको समूह हो? [1]

क. बाह्रसिङ्गे, जङ्गली हात्ती, हुँडार **ख.** जङ्गली हात्ती, हुँडार, स्याल

ग. मृग, बाघ, चितुवा **घ.** जङ्गली हात्ती, बाघ, भालु

iii. बोजोको कुन भाग औषधीका रूपमा प्रयोग गरिन्छ? [1]

क. राइजोम **ख.** पात

ग. जमिनमाथिको काण्ड **घ.** फूल

iv. किरा र फन्जाइ (ढुसी) मिलेर यार्चागुम्बा बन्छ। यस प्रक्रियामा झुसिलकिरा र फन्जाइको सम्बन्ध कस्तो हुन्छ? [1]

क. सिम्बायोटिक (सहजीवी) **ख.** परजीवी

ग. परभक्षी **घ.** स्याप्रोट्रोफिक (मृतोपजीवी)

v. ठेउला आउँदा निमको लेदो दानामा लगाउने र निमका पात ओछ्यानमा ओछ्याउने चलन छ। यसले ठेउला निको हुन मदत गर्छ भनिन्छ। निममा रहेको कुन गुणले यसमा मदत गर्छ? [1]

क. एन्टिइन्फ्लामेटरी (सुन्निने समस्या कम गर्ने) **ख.** एन्टिअक्सिडेन्ट

ग. एन्टिमाइक्रोबियल **घ.** एन्टिपाइरेटिक (ज्वरो घटाउने)

4 अति छोटो उत्तर [3]

तलका प्रश्नको अति छोटो उत्तर लेख्नुहोस्।

क. कुनै दुईओटा हरितगृह ग्यासको नाम लेख्नुहोस्। [1]

ख. स्वस्थानीय संरक्षण भनेको के हो? [1]

ग. बेसारको कुन भाग प्रयोग गरिन्छ र यसलाई पहेँलो रङ कुन रसायनले दिन्छ? [1]

5 छोटो उत्तर [6]

तलका प्रश्नको छोटो उत्तर लेख्नुहोस्।

क. मौसम परिवर्तन र जलवायु परिवर्तनबिच कुनै दुई फरक लेख्नुहोस्। [2]

ख. कारण दिनुहोस्: जलवायु परिवर्तनका कारण समुद्रको आयतन बढ्छ। [2]

ग. कारण दिनुहोस्: लोपोन्मुख जीवहरूको वासस्थानको संरक्षणले ती जनावरहरूको संरक्षण गर्न सकिन्छ। [2]

6 लामो उत्तर [8]

तलका प्रश्नको लामो उत्तर लेख्नुहोस्।

क. जलवायु परिवर्तनको दिइएको कन्सेप्ट म्याप अध्ययन गरी A, B, C र D कोठामा पर्ने कुरा लेख्नुहोस्। [4]

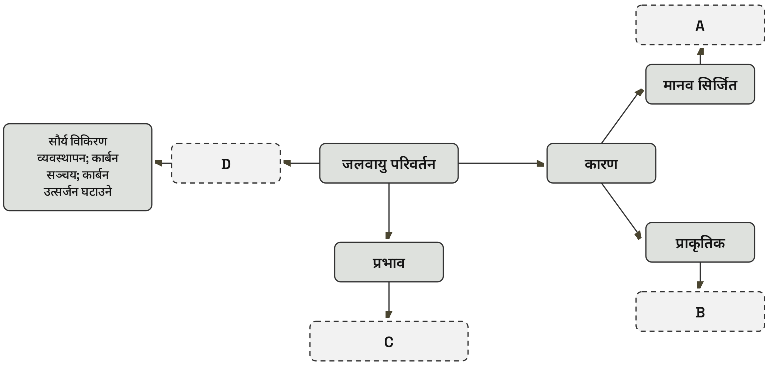

ख. दुर्लभ जनावरहरूको संरक्षण गर्न के के उपाय अवलम्बन गर्न सकिन्छ? कुनै चार उपाय व्याख्या गर्नुहोस्। [4]

7 गणितीय समस्या [4]

तलको गणितीय समस्या समाधान गर्नुहोस्। हिसाबका सबै चरण देखाउनुहोस्।

14.2 kg को एउटा LPG सिलिन्डरको ग्यास बाल्दा करिब 43 kg कार्बनडाइअक्साइड निस्कन्छ। सीताको परिवारले हरेक महिना एउटा सिलिन्डर प्रयोग गर्छ।

i. एक वर्षमा उनीहरूको खाना पकाउँदा कति कार्बनडाइअक्साइड निस्कन्छ? (2)
ii. उनीहरूले आधा खाना नेपालको जलविद्युत्बाट चल्ने इन्डक्सन चुलोमा पकाउन थाले। अब एक वर्षमा करिब कति कार्बनडाइअक्साइड बच्छ? (1)
iii. नेपालमा इन्डक्सन चुलो प्रयोग गर्ने ठाउँमा किन लगभग कुनै कार्बनडाइअक्साइड निस्कँदैन? (1)

उत्तर: ______

8 सोच्नुहोस् [2]

सोचेर उत्तर लेख्नुहोस्।

हिमालको हिउँ र बरफ पग्लँदा पृथ्वी झन् छिटो तात्छ। किन?

______

______

______

9 क्रियाकलाप: तपाईँको क्षेत्रका जडीबुटी (क्रियाकलाप 6.5) (अङ्क नदिइने)

घर र विद्यालय वरपर पाइने जडीबुटी खोज्नुहोस्। तिनको प्रयोग कसरी गरिन्छ भनी पाका मानिसलाई सोध्नुहोस् र तालिका भर्नुहोस्।

जडीबुटी	प्रयोग गरिने भाग	उपयोगिता
अमला	फल	भिटामिन C प्रशस्त; रुघा र पाचनका लागि

यीमध्ये कुन जडीबुटी पाउन गाह्रो हुँदै गएको छ? किन?

______

______